

profielkeuze TL3

Het Rhedens Dieren

- informatie voor leerlingen en ouders -

2023-2024

Inleiding

Alle leerlingen die volgend jaar naar leerjaar 3 van TL gaan kiezen dit jaar een profiel. In dit boekje staan de belangrijkste zaken die je moet weten om een goede keuze te kunnen maken.

Drie profielen in TL3

In leerjaar 3TL worden drie profielen aangeboden:

Kies een profiel	☐ Techniek	☐ Zorg & Welzijn	☐ Economie
Gemeenschappelijk deel	☒ Nederlands ☒ Engels ☒ Maatschappijleer ☒ Lich. Oefening ☒ KV1 (CKV) ☒ LOB (mentorles)	☒ Nederlands ☒ Engels ☒ Maatschappijleer ☒ Lich. Oefening ☒ KV1 (CKV) ☒ LOB (mentorles)	☒ Nederlands ☒ Engels ☒ Maatschappijleer ☒ Lich. Oefening ☒ KV1 (CKV) ☒ LOB (mentorles)
Verplicht profielvak	☒ Wiskunde ☒ NS1 (natuurkunde)	☒ Biologie	☒ Economie
Overige verplichte vakken (ljr. 3)	☒ NS2 (scheikunde)	☒ NS2 (scheikunde) ☒ Wiskunde	☒ Geschiedenis ☒ Wiskunde
Kies 2 vrij te kiezen vakken	☐ Duits ☐ Biologie ☐ Aardrijkskunde	☐ Geschiedenis ☐ Aardrijkskunde ☐ KV2 (tekenen) ☐ Economie ☐ Duits	☐ Duits ☐ Frans ☐ Aardrijkskunde ☐ Biologie
praktijk	☒ PIE praktijkvak	☒ ZW praktijkvak	☒ EO praktijkvak

Nieuwe vakken in klas TL3

scheikunde (NASK2)

Bij scheikunde onderzoek je de samenstelling en bouw van stoffen. Je leert eigenschappen van stoffen en materialen kennen. Ook krijg je kennis over bindingen en chemische reacties. Je krijgt vragen die gaan over formules. Je leert waar stoffen uit zijn opgebouwd (de scheikundige benamingen), maar leert ook de formules kennen en reactievergelijkingen opstellen. Bij scheikunde krijg je ook praktische lessen.

Voorbeelden van opgaves:

- a) Een voorbeeld van een brandstof is benzine. → Geef de naam van twee andere brandstoffen die uit aardolie kunnen worden verkregen.

- b) 'Superfosfaat' is een kunstmest die de atoomsoort fosfor bevat. Deze kunstmest bestaat onder andere uit $\text{Ca}(\text{H}_2\text{PO}_4)_2$, dat is opgebouwd uit calciumionen en diwaterstoffosfaat ionen. Wat is de formule van het diwaterstoffosfaat ion?

A) H_2PO_4^- B) $\text{H}_2\text{PO}_4^{2-}$ C) $\text{H}_2\text{PO}_4^{3-}$ D) $\text{H}_2\text{PO}_4^{4-}$

economie

Bij het vak economie hou je je bezig met de productie, consumptie en verspreiding van geld. Onderwerpen die behandeld worden zijn: consumptie, arbeid en productie, overheid en bestuur, internationale ontwikkelingen en rekenen.

Je leert nieuwe begrippen en je leert om relaties te leggen (oorzaak – gevolg). Bijvoorbeeld: een stijging van het aantal machines in ontwikkelingslanden leidt tot meer productie en verkopen. Dit heeft impact op de inkomens en bestedingen. Dit leidt weer tot economische groei.

Ook krijg je vragen waarbij je iets moet berekenen. Het kan hierbij gaan om het optellen en aftrekken van bedragen. Maar ook het rekenen met procenten en rente. Of het berekenen van prijzen en winst.

Voorbeelden van opgaves:

- a) Volgens de arbeidsdeskundige beïnvloeden de arbeidsvraag en het arbeidsaanbod elkaar.

→ Maak de zinnen van deze arbeidsdeskundige kloppend door de juiste woorden te kiezen.

De kans om werk te vinden is klein als er een ...(1)... (krappe / ruime) arbeidsmarkt is. Een deel van de beroepsbevolking biedt zich in die situatie niet meer aan op de arbeidsmarkt. Daardoor ...(2)... (daalt / stijgt) de verborgen werkloosheid.

- b) In 2014 ontving Roberta 1% rente over het geld op haar spaarrekening. Het prijsindexcijfer (CPI) in 2014 was 102,5. Het jaar 2013 is basisjaar. → Bereken in één decimaal het koopkrachtverlies van haar spaargeld in 2014. Schrijf je berekening op.

kunstvakken 2 – beeldende vorming

Bij het vak Kunstvakken 2 ben je zowel praktisch bezig met het maken van werkstukken als met het beschouwen van kunst.

Voorbeeld praktische opgave:

- a) Kies één van de twee opdrachten hieronder:
  - Ontwerp een kunstwerk voor een stad.
  - of → Maak een kunstwerk dat de stad verbeeldt.

Voorbeeld schriftelijke opgave:

- b) Op dit schilderij zie je een grote stad. → Noem drie aspecten van de voorstelling die verwijzen naar een grote stad.

aardrijkskunde

Doel van het programma is de leerlingen een wereldbeeld bij te brengen. Aardrijkskunde wil de relatie tussen mens en natuur verhelderen en een bijdrage leveren aan burgerschap. Het nieuwe programma kenmerkt zich door een balans tussen sociale en fysieke onderwerpen. Daarnaast is er aandacht voor de eigen leefomgeving en het uitvoeren van kleine aardrijkskundige onderzoeken.

Voorbeeldvragen:

- a) De Verenigde Staten stoot per hoofd van de bevolking de meeste CO₂ uit. → Noem twee maatregelen op het gebied van verkeer en vervoer die de Amerikaanse

overheid zou kunnen nemen om de uitstoot van CO₂ te verminderen.

- b) Na de aanleg van de Aswandam stroomde minder water door de Nijl. → Geef de oorzaak waardoor dit tot verzilting leidt in de Nijldelta.

geschiedenis

Het examenprogramma kent drie verplichte onderdelen, te weten de leervaardigheden in het vak geschiedenis en staatsinrichting, staatsinrichting van Nederland en een historisch overzicht vanaf 1900.

Voorbeeldvragen:

- a) Rond 1900 waren protestanten en rooms-katholieken in Nederland het vaak met elkaar oneens. Toch gingen beide stromingen op politiek gebied steeds meer met elkaar samenwerken → Noem één politiek doel dat beide stromingen met de samenwerking wilden bereiken
- b) Noem één reden waardoor de oprichting van de EGKS na de Tweede Wereldoorlog oorlogen in Europa kon voorkomen.

natuurkunde (NASK1)

Natuurkunde behandelt o.a. de onderwerpen: licht, geluid, straling, energie, ruimte, kracht en beweging.

Je leert nieuwe begrippen die je ook moet kunnen toepassen. Bijvoorbeeld de remweg van een auto. Hierin moet jij dan aangeven welk begrip daarbij hoort.

Je krijgt vragen over elektrische energie en leert onder andere stroomschema's te tekenen of af te lezen. Er komen praktische toepassingen aan bod, zoals een dimmer, schemerschakeling of inbrekersalarm.

Je leert hoe je grootheden kunt omzetten naar standaard maten. Bijvoorbeeld meter, vierkante meter, kubieke meter, liter, kilo, minuut.

Voorbeeldopgaves:

- a) De luidspreker bestaat uit drie onderdelen. De conus is een van deze onderdelen.
→ Noteer de namen van de twee onderdelen die ervoor zorgen dat de conus trilt.

- b) Het volume van de stenen in de bak is $1,2 \cdot 10^4 \text{ cm}^3$.
→ Bereken de dichtheid van deze stenen en noteer uit welke stof deze steensoort bestaat. Gebruik de tabel 'Gegevens van enkele vaste stoffen' in BINAS.

Doorstroom van TL naar havo

Doorstroomregeling: Een leerling die in het bezit is van een GL of TL diploma wordt toegelaten tot het vierde leerjaar van het havo, indien het eindexamen dat heeft geleid tot zijn/haar diploma Z vakken omvat.

Het is mogelijk dat een leerling bij de overstap van TL naar havo nieuwe vakken kiest. **Voor meer informatie: zie boekje 'Leerwegkeuze GTL4'**

Profielkeuze leerjaar 4 havo Dieren (2023-2024)

Kies een profiel	☐ Natuur & Techniek (NT)	☐ Natuur & Gezondheid (NG)	☐ Economie & Maatschappij (EM)	☐ Cultuur & Maatschappij (CM)
gemeenschappelijk	■ Nederlands	■ Nederlands	■ Nederlands	■ Nederlands
deel	■ Engels	■ Engels	■ Engels	■ Engels
	■ Maatschappijleer	■ Maatschappijleer	■ Maatschappijleer	■ Maatschappijleer
	■ Lich. Oefening	■ Lich. Oefening	■ Lich. Oefening	■ Lich. Oefening
	■ KV1 (CKV)	■ KV1 (CKV)	■ KV1 (CKV)	■ KV1 (CKV)
	■ LOB	■ LOB	■ LOB	■ LOB
verplichte	■ natuurkunde	■ biologie	■ economie	■ geschiedenis
profielvakken	■ scheikunde	■ scheikunde	■ geschiedenis	■ MVT kies één
	■ wiskunde B	■ wiskunde kies één	■ wiskunde A	☐ Duits
		☐ wiskunde A		☐ Frans
		☐ wiskunde B		
profielkeuzevak	Kies één	Kies één	Kies één	
	☐ biologie	☐ aardrijkskunde	☐ Duits	■ aardrijkskunde
	☐ NLT	☐ natuurkunde	☐ bedrijfseconomie	■ kunstvak drama
vrije deel	Kies één	Kies één	Kies één	Kies één
	☐ Duits	☐ Duits	☐ Frans	☐ Duits
	☐ aardrijkskunde	☐ bedrijfseconomie	☐ aardrijkskunde	☐ Frans
	☐ bedrijfseconomie	☐ NLT	☐ bedrijfseconomie	☐ wiskunde A

Hulp nodig bij kiezen? vakdocent – coach – decaan

Als je vragen hebt over bepaalde vakken dan kun je deze het best aan de vakdocent stellen. Heb je hulp nodig of wil je een gesprek over het kiezen van je vakkenpakket, ga dan altijd eerst naar je coach. Zijn jouw vragen specifiek dan zal de coach je doorverwijzen naar een decaan.

Planning

woensdag 20 december voorlichting leerlingen door praktijkdocenten
dinsdag en woensdag 16-17 januari voorlichting ouders door decanen
16 t/m 25 januari voorlichting leerlingen door decanen
5 februari t/m 19 maart leerweg- en vakkenkeuze door leerlingen
20 maart t/m 21 april evt. aanpassing leerweg- en vakkenkeuze door decanen in Zermelo
maandag 22 april leerweg- en vakkenkeuzes definitief ondertekend inleveren bij decanen
ná 22 april: keuze aanpassen: alleen in hoge uitzondering

De decanen van Het Rhedens Dieren:

dhr S. Malešević
mevr M. Lutke Schipholt

mal@hetrhedens.nl
lus@hetrhedens.nl